

Kliimamuutused ja nõudlus keskkonnasõbralike mereandide järele muudavad Arktika kalapüüki.

Mereandide ökomärgised võivad hindu tõsta, kuid sertifitseerimine läheb maksma. Samal ajal saavad Arktika kalalaevastikud kulude katmiseks kütusetootusi, kuid see suurendab saastet.

1 Investeerid ökomärgistesse, et müüa kliimateadlikele klientidele.

2 Säilitad kütusetootused, et Põhja-Jäämere kalandus jääks konkurentsivõimeliseks.

3 Lõpetad järk-järgult kütusetootused ja aita üle minna puhtamatele püügitehnoloogiatele.

Soojenev vesi, saaste, kasvandustest pääsenud lõhed ja tammid muudavad metsiku lõhe ellujäämise Arktikas raskemaks.

See kahjustab jõgesid ja nende ökosüsteeme, soodustab parasiitide levikut ning ohustab nii loodust kui ka kalatööstust.

1 Kaitsed looduslike lõhede elupaiku ja karmistad kalapüügireegleid.

2 Suurendad püügikvoote, kuni looduslikku lõhet on veel piisavalt.

3 Investeerid lõhehaudejaamadesse ja jõgede taastamisse, et aidata lõhepopulatsioonidel kasvada.

Ookeanide soojenedes liiguvad mõned kalad põhja poole jahedamatesse vetesse.

See avab uusi püügipaiku, kuid toob kaasa ka konflikte selle üle, kes tohib mida ja kui palju püüda, ning avaldab survet Arktika kohalikele liikidele ja ökosüsteemidele.

1 Kohandad püügireegleid ja kvoote, et püüda uusi kalaliike.

2 Keskendud Põhja-Jäämere kohalike liikide kaitsmisele.

3 Püüad teha teiste riikidega koostööd, et vältida ülepüüki ja konflikte.

Arktika jääs tegutsevad laevad võivad kanda invasiivseid liike oma kere ja ballastvee kaudu.

Need sissetungijad levitavad kohalikele liikidele haigusi, kahjustades kohalikke ökosüsteeme. Sellegipoolest toob Arktika laevandus piirkonda raha ja töökohti.

1 Kehtestad Põhja-Jäämere vetes ranged biosodustuse ja ballastvee eeskirjad.

2 Lubad laevadel jätkata ilma invasiivsete liikide lisareegliteta.

3 Kohustad laevu puhastama oma kere enne Põhja-Jäämere vetesse sisenemist.

Vastus: vaata lehekülge 6

Soojemad temperatuurid, muutuvad merehoovused ja tõusev soolsus muudavad kasvanduskalade elu raskemaks.

Norra lõhekasvandustes esineb juba rohkem haigusi, parasiite ja aeglasemat kasvu.

1 Investeerid vesiviljelussüsteemidesse, mis taluvad soojemat vett.

2 Aeglustad vesiviljeluse laienemist, et kaitsta keskkonda.

3 Rahastad uuringuid, et jälgida kliimamõjusid ja kohendada vesiviljelustavasid.

Vastus: vaata lk 10

Üle 93% hinnatud kalavarudest Vahemeres on ülepüütud.

See kahjustab kohalikke kalureid, suurendab mereandide importi üle kogu maailma ja ohustab piirkonna kohalikel mereandidel põhinevaid kulinaarseid traditsioone.

1 Kehtestad ranged püügikvoodid ja hooajalised keelud.

2 Edendad kohalike liikide jätkusuutlikku vesiviljelust.

3 Käivitad mereandide parandiprogrammi, et toetada loovust ja jätkusuutlikkust kulinaariasektoris.

Vastus: vaata lk 14

Põllumajandusest pärinev väetiste äravool põhjustab eutrofeerumist, mis viib Läänemeres ulatuslike vetikaõitsenguteni.

See vähendab hapniku hulka, tekitades surnud tsoone, hävitades mereelustikku ning kahjustades kalureid ja vesiviljelusettevõtteid.

1 Investeerid vetikate eemaldamisse ja hapniku suurendamisse, et vältida surnud tsoone.

2 Edendad maismaal säästvat põllumajandust, et piirata väetiste äravoolu.

3 Toetad rannikumärgalade taastamist filtritena maa ja mere vahel.

Vastus: vaata lk 18

Vastus: vaata lk 7

Lõvikala on invasiivne liik, mis rändas Vahemerre Punasest merest.

Kiskjate puudumisel kasutab ta ära toiduressursid. See muudab kohalike liikide ellujäämise raskemaks.

1 Käivitad kampaania, et julgustada inimesi sööma leljakalu.

2 Lood kodanikuteaduse ja sukeldujate programmid, et jälgida ja eemaldada leljakalu olulistes piirkondades.

3 Rahastad uuringuid, et selgitada, kas uued kiskjad võiksid aidata neid ohjata.

Vastus: vaata lk 11

Vahemeri soojeneb 20% kiiremini kui maailma keskmine.

See kahjustab külmaveelisi liike, nagu harilik tuun, kiirendab invasiivsete liikide levikut ja ookeani hapestumist, mis ohustab koralle, rannakarpe ja planktonit.

1 Rajad merekaitsealasid ja püügikeeluvööndeid.

2 Toetad uuringuid ja kohanemist mõjutatud kalanduse ja vesiviljeluse jaoks.

3 Käivitad Vahemere kliimategevuspakti mere kaitseks.

Vastus: vaata lk 15

Paljud Läänemere osad on inimtegevuse tõttu kahjustatud.

Sellised kalad nagu tursk kaotavad turvalised paigad, mida nad vajavad elamiseks ja kasvamiseks. See tähendab vähem kala, suuremat ohtu elurikkusele ning nende toimetulekule, kes merest sõltuvad.

1 Rakendad rangemaid kalapüügireegleid, et kalapopulatsioonid saaksid taastuda.

2 Käivitad ulatuslikud elupaikade taastamise projektid olulistes piirkondades.

3 Edendad selektiivseid püügivahendeid, mis on loodusele ohutumad, kuid lubad kalapüüki siiski jätkata.

Vastus: vaata lk 19

Vastus: vaata lk 8

Sinine krabi on invasiivne liik, mis toodi Vahemerre USA idarannikult laevade ballastveega.

Kiskjate puudumise ja kiire paljunemise tõttu levivad nad kiiresti, kahjustades kohalikke liike, nende elupaiku, karbikasvandusi ja püügivahendeid.

1 Edendad sinikrabi püüki ja turustad seda kohaliku mereande delikatessina.

2 Investeerid ulatuslikesse eemaldamistöösse ja jälgimisprogrammidesse.

3 Ei tee midagi ja loodad, et loodus leiab ise tasakaalu.

Vastus: vaata lk 12

Läänemeri saastub üha enam põllumajandusest, linnadest ja isegi reoveepuhastusest pärineva äravoolu tõttu, mis suurendab mürgisust.

See võib põhjustada mürgiste metallide, näiteks talliumi, kuhjumist, kahjustades mereelustikku ja ohustades inimeste tervist.

1 Kehtestad ranged reeglid, et piirata äravoolu põllumajandusest ja linnadest.

2 Uuendad reoveepuhastusjaamu, et vähendada heidet.

3 Käivitad teadlikkuse tõstmise kampaania koos auhindadega, et panna kõiki vabatahtlikult saastet vähendama.

Vastus: vaata lk 16

Paljusid Läänemere kalaliike püütakse ilma teadusliku nõuande või korraliku seireta.

Paljusid püüke ei registreerita, mis muudab kalavarude seisundi hindamise keeruliseks. See ohustab elurikkust ja kalapüügi tulevikku.

1 Suurendad järelevalvet ja karistusi teatamata jäetud kalapüügi eest.

2 Teed kaluritega koostööd, et koguda paremaid andmeid, ja pakud auhindu saagist teatamise eest.

3 Kasutad tehnoloogiat, näiteks kaameraid ja digitaalset püügipäevikuid, et jälgida, mida paatides püütakse.

Vastus: vaata lk 20

Vastus: vaata lk 9

Uuringud näitavad, et 12,9% Kreeka turul müüdavatest mereandidest on valesti märgistatud.

See võib olla ohtlik allergikutele, kahjustab usaldust kohalike kalurite vastu ja võib panna inimesi mereandidest loobuma.

1 Nõuad DNA-testimist ja digitaalset jälgimist kõikidele mereandide toodetele.

2 Käivitad üleriigilise kampaania, et aidata inimestel ära tunda hooajalist, kohalikku kala.

3 Lood usaldusväärse märgise „Mediterranean Verified“ jälgitavatele mereandidele.

Vastus: vaata lk 13

Läänemeri on laevaliikluse tõttu mürarikkam.

Valjud veealused helid ajavad räimed segadusse, tekitades neis stressi, kulutades rohkem energiat ja raskendades nende paljunemist. See ohustab räimepüüki, mis on oluline majanduslik ja kultuuriline ressurss.

1 Lisad mürarikastes tsoonides hooajalised või alapõhised püügipiirangud.

2 Julgustad kasutama vaiksemaid mootoreid ja seadmeid kalapüügis ja laevanduses.

3 Julgustad inimesi tarbima mitmekesisemaid mereande, et nad sõltuksid vähem räimest.

Vastus: vaata lk 17

Musta merd ohustab laevade ballastveega toodud meduusiõitseng.

Nende tarrjad kogumid on nii tihedad, et ummistavad kalavõrke ja lõhuvad püügivahendeid. Meduusid toituvad kalamarjast ja -vastsetest, mõjutades kohalike liikide paljunemist. Ujudes saavad ka turistid kõrvetada.

1 Julgustad kalandusettevõtteid kasutama mõjutatud piirkondades võrkude asemel õngekonkse.

2 Arendad meduusidele majanduslikke kasutusviise, näiteks toidutooteid, ravimeid või väetisi.

3 Rakendad rangemat laevade ballastvee kontrolli, et vältida invasiivsete meduuside edasist sissetoomist.

Vastus: vaata lk 21

2

Ebaseaduslik, registreerimata ja reguleerimata kalapüük on suur oht säästvale kalandusele ja mere elurikkusele Mustas meres.

Püügikvoote eirates suruvad need tavad kohalikke liike väljasuremise poole ja kahjustavad kalurite toimetulekut.

1 Suurendad järelevalvet ja karistusi ebaseadusliku kalapüügi eest.

2 Toetad seaduslikku kalapüüki stiimulitega.

3 Teed naaberriikidega koostööd, et parandada kontrolli.

Vastus: vaata lk 22

3

Kliimamuutused soojendavad Musta merd.

Anšoovised — kohalike roogade lemmikkala — liiguvad jahedamatesse vetesse, kus neid on raskem kätte saada. Selle tagajärjel püüavad kalurid anšooviseid vähem kui varem.

1 Rakendad rangemaid püügikvoote, et kaitsta anšoovisetarusi.

2 Edendad alternatiivseid liike, et vähendada sõltuvust anšoovisest.

3 Investeerid vesiviljelusse kalapüügi täiendusena.

Vastus: vaata lk 23

4

Invasiivne Rapana venosa, röövtoiduline meritigu, õitseb Mustas meres, kahandades rannakarbi- ja austripopulatsioone ning kahjustades elurikkust.

Kalurid arutavad nüüd, kas teha sellest teost uus äri või hoopis ohjata selle levikut.

1 Julgustad kalureid seda tigu püüdma, kasutades selektiivseid vahendeid, mis ei kahjusta teisi loomi ega merepõhja.

2 Otsustad mitte tegutseda, uskudes, et loodus leiab alati oma tee.

3 Julgustad looma meriteost uusi tooteid.

Vastus: vaata lk 24

5

Saad uusi andmeid, mis hoiatavad, et Musta mere kammeljate varud vähenevad elupaikade hävimise ja ülepuügi, sealhulgas ebaseadusliku kalapüügi tõttu.

Kammeljas on üks piirkonna väärtuslikumaid kalu, oluline nii loodusele kui ka inimestele.

1 Kehtestad rangemad püügikvoodid ja seire.

2 Edendad tervemate varudega alternatiivsete liikide püüki ja tarbimist.

3 Investeerid kammelja kasvatamisse, et vähendada survet looduslikele populatsioonidele.

Vastus: vaata lk 25

1

Saad uusi andmeid, mis hoiatavad, et metsiku tursa varud Atlandi ookeanis vähenevad.

Tursk on üks populaarsemaid liike Euroopa tarbijate seas. Samuti täidab ta mere ökosüsteemis olulist rolli nii kiskja kui ka saakloomana.

1 Sulged selle liigi püügi, kehtestades moratooriumi.

2 Vähendad tursa püügikvoote.

3 Pakud kaluritele toetusi, et võtta kasutusele vahendid, mis vähendavad tursa kaaspüüki.

Vastus: vaata lk 26

2

Kliimamuutuste tõttu muutub ookean üha happelisemaks.

Selle tagajärjel on vees vähem karbonaati. Austrikasvatavad on täheldanud, et see põhjustab noortel austritel nõrgemate kodade teket, muutes nad haavatavamaks.

1 Palud kasvatajatel kasvatada pruunvetikaid, et aidata vett vähem happeliseks muuta.

2 Teed teadlastega koostööd, et katsetada tugevamaid austritüvesid, mis taluvad happelist vett paremini.

3 Julgustad kasvatajaid kontrollima vett ja lisama looduslikke aineid, nagu purustatud karbid või lubjakivi, et pH-d korrigeerida.

Vastus: vaata lk 27

3

Enamik Põhjameres püütud liivagarneele töödeldakse ja kooritakse Marokos, kaugel nende püügipiirkonnast.

See suurendab transpordiga seotud CO2 heitkoguseid.

1 Jätad kõik samaks.

2 Aitad püügikoha lähedale seada masinad krevettide koorimiseks.

3 Investeerid sotsiaalsetesse ühistutesse, kus töötajad koorivad käsitsi püügipiirkonna lähedal.

Vastus: vaata lk 28

4

Alates 1960. aastatest on nafta- ja gaasitööd Põhjameres toonud äri, kuid ka probleeme.

Koos valjude laevade ja saastega muudab see mereloomade elu ja paljunemise raskemaks.

1 Vähendad drastiliselt nafta- ja gaasitootmist.

2 Otsid sama liiki püüdmiseks teistest meredest.

3 Sõlmid naaberriikidega kokkuleppe, et piirata nafta- ja gaasitööstuse saastet ja müra.

Vastus: vaata lk 29

5

Prantsuse ja Briti kalurid vaidlevad kammkarpide püügi üle La Manche'i väinas.

Briti paadid püüavad aasta läbi, kuid Prantsuse paadid peavad osa aastast kammkarpide kaitseks püügi peatama. Prantsuse kalurid süüdistavad britte ebaausas konkurents ja kammkarpide kahjustamises.

1 Keelad koos kammkarbipüügi peamistel sigimisaegadel.

2 Lubad igal riigil püüda oma reeglite järgi, kuid kehtestad konfliktide puhuks pingelõdvenduse protokoll.

3 Koostad ühise kammkarbiplaani piirangute ja aladega, mis vaheldumisi suletakse.

Vastus: vaata lk 30

Naftalaev upub suure tormi ajal ning nafta valgub ookeani. Nafta tapab mereloomi, kahjustab kohalikke kalureid ja tekitab tõsist kahju rannikukeskkonnale.

Suur kogus väetist uhutakse merre ja koos sooja veega põhjustab see suure vetikaõitsengu. Inimesed ei saa karpe koguda ning karbikasvatavad kaotavad suure osa oma saagist.

EL ja Ühendkuningriiki sõlmivad olulise kalanduskokkuleppe La Manche'i väina ja Põhjamere kohta. See aitab kaluritel oma õigusi säilitada ja lihtsustab ühiste kalavarude eest hoolitsemist.

Pärast valimisi otsustab Norra uus valitsus mitte lubada Arktika süvamerepõhja kaevandamist. See aitab kaitsta mere elurikkust ja hoiab ära pöördumatu keskkonnakahju.

Rekordmadal merejää võimaldab läbi Arktika liikuda rohkematel laevadel. See muudab ookeani tavapärasest palju mürarikkamaks, mis hirmutab ja häirib vaalu ning teisi mereloomi.

Teadlased suunduvad enneolematule ekspeditsioonile Põhja-Jäämerre ja leiavad merepõhjust uusi liike. Mõned neist võetakse kaitse alla, mistõttu peatatakse süvamerekaevandamise load.

Läänemere tihedast püügipiirkonnast leitakse Teisest maailmasõjast pärit vana laskemoona. Sellest lekitab mürgiseid aineid, mistõttu kalapüük peatatakse, et inimesi kaitsta.

Läänemeres plahvatab gaasitoru, vabastades metaani. Merepõhja mürgised setted segunevad vette ja mürgitavad loomi, mõjutades kalandust. Rääkimata plahvatuses hukkunud mereliikidest.

EL ja Läänemere-äärsed riigid annavad uusi toetusi, et aidata kaluritel üle minna vastutustundlikumale kalapüügile. Selle abiga saavad paljud kalurid nüüd kasutada ohutumaid ja säästvamaid püügiviise.

Kuulus Itaalia toidumõjutaja jagab internetis sinise krabi retsepti. Retsept levib viiruslikult ja üha rohkem inimesi hakkab seda krabi ostma ning mereande sööma. See aitab ohjata sinise krabi populatsiooni ja toob väikekaluritele rohkem raha.

Veealune maalihe raputab ookeanipõhja. See rikub paljude mereliikide elupaiga ja blokeerib nende rändeteed. Rannikut tabab tsunami, mis kahjustab kalapaate.

Skandaal paljastab, et osa „kohalikuna“ müüdüd kalast oli tegelikult imporditud. Inimesed tunnevad end petetuna ja lõpetavad mereandide ostmise. Kohalikud kalurid kaotavad raha ja avalikkuse usalduse.

Piirkonnas puhkeb sõda. Riigid lõpetavad ookeani kaitsmiseks koostöö tegemise ja ebaseaduslik kalapüük õitseb. Mõjutatud on kõik, alates väikekaluritest kuni restoraniomanikeni.

Musta merd tabab suur mere-kuumalaine, mis mõjutab mõnede mereloomade rännet. See tekitab pöördumatut kahju mõnele pruunvetikametsadele ja meriheinaniitudele, mis on paljudele mereliikidele üliolulised elupaigad. Kuumalained on kahjulikud ka inimestele.

Bulgaaria ja Rumeenia sõlmivad kokkuleppe, et luua Mustas meres kõigi aegade suurim merekaitseala. See annab mereloomadele turvalise koha elamiseks ja kasvamiseks. Samuti aitab see mõlemal riigil paremini koostööd teha, kuid mõned kalurid ei saa seal enam kala püüda.

